

• voedergewassen •

Sommige mengsels bevatten uitsluitend Engels raaigras (enkelvoudige mengsels). Andere bevatten naast Engels raaigras ook nog een of meerdere andere grassoorten (complexe mengsels). Complexe mengsels moet je voor 1 september zaaien, zodat alle grassoorten de kans krijgen om zich voor de winter voldoende te ontwikkelen en kans maken om zich in de zode te vestigen. Door de toename van het maaigebied en de verlaging van de bemestingslimieten krijgen enkele andere soorten de kans om zich in het grasbestand te handhaven. Door een deel van het grasland uitsluitend te maaien, komen andere grassoorten in beeld.

Engels raaigras (*Lolium perenne*) Deze grassoort blijft de voornaamste component in het mengsel. Het combineert het best alle gewenste landbouwkundige eigenschappen: een hoge drogestofopbrengst, een goede langleefbaarheid, voldoende droogteresistentie en wintervastheid, een hoge verteerbaarheid en voederwaarde. Daarenboven is Engels raaigras heel soepel in gebruik: een hoge grasopname, zowel bij begrazing als bij het voeren van graskuil.

Er zijn diploïde en tetraploïde rassen beschikbaar die meestal samen in een mengsel aanwezig zijn. Tetraploïde rassen hebben gemiddeld een betere roestresistentie, starten iets vroeger in het voorjaar en ze worden als stengelig gewas iets beter afgegrast dan de diploïden. Ze hebben wel een iets meer open zode, waar

FOTO: PATRICK DIELEMAN

Kies het graszaadmengsel dat bij je bedrijfsvoering past

Er is een zeer groot aanbod van heel diverse graszaadmengsels op de Belgische markt. Een goede kennis van de eigenschappen van grassoorten en -rassen maakt de keuze van een passend mengsel eenvoudiger en meer gericht op de specifieke eisen van de eigen bedrijfsvoering. Een combinatie van grazen en maaien stelt andere eisen aan het mengsel dan uitsluitend maaien. – ALEX DE

VLIEGHER, ILVO-PLANT –

door de betredingstolerantie wellicht iets lager is. In de melkveehouderij kiest men meestal voor een mengsel met een relatief hoog aandeel tetraploïden (50 à 75% van het Engels raaigras); in de zoekoeienhouderij waar de dieren laat opgesteld worden zijn de diploïden dan weer beter op hun plaats.

Opgelet, binnen deze 2 groepen zijn er aanzienlijke verschillen tussen de rassen voor opbrengst, roestresistentie en lang-

leefbaarheid. De beschrijvende en aanbevelende rassenlijsten België en Nederland bieden een duidelijk en heel waardevol overzicht van de raseigenschappen bij de diverse grassoorten.

Timothee (*Phleum pratense*) Timothee is een smakelijke grassoort. Zij heeft een heel goede wintervastheid, een hoog opbrengstniveau bij maaien en een betere N-efficiëntie. Dit wil zeggen dat timothee een hogere opbrengst heeft dan Engels

raaigras bij eenzelfde (middelmatige) N-bemesting. Timothee is niet op zijn plaats op droogtegevoelige plaatsen en heeft een iets lagere verteerbaarheid en minder uitstoelingsvermogen dan Engels raaigras.

Beemdlangbloem (*Festuca pratensis*) Deze grassoort scoort niet goed voor smakelijkheid, zodevorming en betredingstolerantie. Daarom is ze beter op haar plaats in mengsels die in hoofdzaak worden gemaaid.

Veldbeemdgras (*Poa pratensis*) Deze grassoort maakt 3 tot 5% van het gewicht van het mengsel uit en heeft als functie om de zode gesloten te houden in perioden dat het (Engels raai)gras onder druk komt te staan (bijvoorbeeld bij zomerdroogte). Via ondergrondse rhizomen kan deze soort de dichtheid van de zode, en dus de betredingstolerantie, verhogen en open plekken snel koloniseren om zo de indringing van onkruiden en onkruidgrassen te vermijden.

Rietzwenkgras (*Festuca arundinaceae*) Rietzwenkgras is, net zoals beemdlangbloem, een festuca. Deze soort is onder maaivoorwaarden heel productief

(> 10% tegenover Engels raaigras) en N-efficiënter dan de andere grassen (DS-productie/kg N-bemesting). Rietzwenkgras is zeer geschikt, zowel in natte als in droge omstandigheden. Zowel de verteerbaarheid als de zodedichtheid is minder

Foto: LVO

goed dan bij Engels raaigras en de vestiging verloopt traag. Je moet deze soort zeker voor 1 september zaaien. De meeste rassen zijn hardbladig, maar er zijn reeds zachtbladige rassen beschikbaar, waardoor een combinatie rietzwenkgras en Engels raaigras ook kan begraasd worden.

Rietzwenkgras komt de jongste jaren meer in beeld vanuit het oogpunt 'struc-

tuuraanbreng in het rantsoen'. Door zijn stimulerend effect op de kauwactiviteit zou de structuurwaarde van het gras hoger liggen dan die van Engels raaigras. Een beperkte oppervlakte rietzwenkgras (alleen of in combinatie met Engels raaigras) maaien en na voordrogen in balen wikkelen, geeft de mogelijkheid om wanneer gewenst wat meer structuur in het rantsoen aan te brengen.

Festulolium (*Festuca x Lolium*) In deze soort probeert men de goede eigenschappen van beemdlanbloem of rietzwenkgras te combineren met deze van Italiaans of Engels raaigras. Dit houdt in dat men onder de rassen verschillende types zal aantreffen: rassen met 'Italiaanse inslag' (snellere jeugdontwikkeling, productie) en rassen met een 'Engelse inslag' (smakelijkheid, voederwaarde, persistentie). Hou hiermee rekening bij de rassenkeuze in functie van de gebruiksduur. Op dit ogenblik zijn er mengsels beschikbaar die 25 tot 35% festulolium bevatten. Ook hier trekt men de kaart van het telen van structuurrijke voordroog in balen om het rantsoen bij te sturen, indien nodig.

Rassenkeuze

Laat de mengselkeuze niet afhangen van de prijs per kilogram zaaizaad. Kies een mengsel met de juiste soorten en met waardevolle rassen. Meestal zijn de mengsels met recente rassen wat duurder, maar op deze manier geniet men jarenlang van de vooruitgang in de verdeling op het vlak van productie, persistentie en/of ziekte-

resistentie. Rassen ingeschreven op de Belgische beschrijvende en aanbevelende rassenlijst voor voedergewassen en groenbedekkers hebben hun landbouwkundige waarde voor onze regio bewezen in het officieel beproevingsstelsel. De waardering van deze rassen voor de belangrijke landbouwkundige eigenschappen wordt heel overzichtelijk in tabellen weergegeven in deze rassenlijst die regelmatig wordt aangevuld en te vinden is via www.ilvo.vlaanderen.be/publicaties/rassenlijsten.

Besluit

Laat de mengselkeuze niet afhangen van de prijs per kilogram zaaizaad. Kies een mengsel op basis van de juiste soorten en de meest waardevolle rassen. Het Landbouwcultuur Voedergewassen publiceert jaarlijks de samenstelling van een groot aantal mengsels die in de handel verkrijgbaar zijn. De editie 2010 kan je binnenkort vinden op www.lcvvzw.be.

Engels raaigras blijft de hoofdcomponent in onze mengsels, ook bij het huidig toegelaten bemestingsniveau. Timothee, veldbeemdgras – en in mindere mate beemdlanbloem – kunnen een waardevolle aanvulling zijn. Rietzwenkgras en festulolium komen in beeld als voordroog om de structuurwaarde van het rantsoen bij te sturen. De Belgische beschrijvende en aanbevelende rassenlijst voor voedergewassen en groenbedekkers is een onmisbaar instrument in de waardering van rassen en mengsels. ■